N°. 63.

1853.

BREDASCHE COURANT.

ZONDAG 7 AUGUSTUS.

PUBLICATIE.

De STAATSRAAD BURGEMEESTER der GEMEENTE *BREDA*, brengt bij deze ter kennisse van het algemeen dat op *Dingsdag, den 9, Augustus aanstaande*, aan de kiezers zullen worden toegezonden de oproepings-brieven, bevattende de stembriefjes tot het kiezen van één Lid van den Gemeenteraad, in plaats van den Heer *N. R. H. Guljé*, die voor die betrekking heeft bedankt en in 1857 moet aftreden; met informatie, dat wanneer onverhoopt eenig kiezer geen brief van oproeping en een stembriefje mogt hebben ontvangen, hij zich tot bekoming daarvan ter Secretarie dezer Gemeente zal kunnen vervoegen.

BREDA, den 5. Augustus 1853.

STORM.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 4den Augustus.

Het algemeen houdt zich hier meer met de toebereidselen voor de feesten van den 15 Augustus bezig dan met de staatkunde. Die feesten zullen dit jaar ongemeen prachtig zijn, te oordeelen naar de reusachtige toebereidselen, welke men daarvoor op verschillende punten dezer hoofdstad en vooral in de Champs Elysées ziet maken. Voor het bij die gelegenheid te houden Napoleontisch banket hebben zich bereids zoo vele inschrijvers opgedaan, dat de lijst weldra gesloten zal worden.

— Men beweert dat bij het leger, en met name in het kamp van Satory, eene slechte stemming heerscht, zoo als voornamelijk bij de laatste wapenschouwing gebleken is, die door de Koningin *Maria Christina* bijgewoond werd. Geheele bataljons en eskadrons bewaarden een diep stilzwijgen, en lieten geen enkelen kreet ter begroeting hooren. De prins *Napoleon* heeft door zijne democratische woorden een zeer slechten indruk op de officieren gemaakt, die hem den spotnaam van generaal *Rognolette* gegeven hebben.

— Men verzekert, dat in het zuiden van Frankrijk de gemoederen meer dan ooit in gisting verkeeren. Onlangs zijn door de douanen op de kusten van Provence eenige vaten buskruid en wapenen in beslag genomen, die door een Toskaansch vaartuig, van Livorno komende, waren gelost. Men heeft de noodige maatregelen genomen, om voor het vervolg iets dergelijks te voorkomen.

— Eene bijzondere brief, ontvangen uit Jassy en gerigt aan een' Moldavier, thans zich te Parijs bevindende, verzekert, dat het de bedoeling van den Keizer van Rusland is, om Moldavie en Walachije de vraag te laten beslissen, of zij Russen worden of onder de heerschappij van Turkije willen blijven. Men zou tot dat einde stemmen met *ja of neen*. Wanneer het mogt stemmen voor Rusland, wat zouden dan Frankrijk en Engeland zeggen?

— Aan de Parijsche Beurs is den 3den dezer, de prijs der Fransche fondsen, en spoorwegaandeelen aanmerkelijk gedaald. De staat van het Russisch-Turksch geschil, zoo als die bekend geworden is door de jongste officiele mededeelingen in het Britsche Parlement, boezemde den beurslieden weder meer bezorgdheid in. Deze werd vergroot door een berigt aan het hoofd van het niet-officieel gedeelte van den *Moniteur* van den 3den dezer, hetwelk aldus luidt: «De Londensche dagbladen van den 1sten dezer gewagen alle van eenen kabinetsraad die Zaturdag jl. aan het Britsche ministerie van buitenlandsche zaken gehouden is, al de ministers waren tegenwoordig. De zitting duurde veel langer dan gewoonlijk; zij hield vier uren aan." Uit de wijze waarop het regeringsblad de aandacht des publieks op dien kabinetsraad vestigde, maakte men op dat er was gehandeld over aangelegenheden, die niet voor Engeland alleen maar ook voor Frankrijk belangrijk waren; en men vermoedde dat er de maatregelen waren vastgesteld, die zouden moeten genomen worden in geval Rusland het laatste voorstel der vier westersche mogendheden niet aannam.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 3den Augustus.

Den 1sten dezer is, in tegenwoordigheid van den Koning van Pruissen, de oostelijke spoorbaan plegtig geopend. De Berlijnsche *Zeit* wijst op het gewigt dezer gebeurtenis en zegt: «Wel is de groote ijzeren baan die de oostelijkste onzer provincien met onverwoestelijke banden aan het hart der monarchie moet hechten, nog niet geheel voltooid; maar op de kleine onvolvoolde afdeeling (te weten de twee mijlen tusschen de Weichsel en Nogat, van Mariënburg tot Dirschau, waar het terrein reusachtige kunstwerken noodzakelijk maakte) zijn de grootste moeijelijkheden reeds overwonnen; en men kan zeggen, dat het doel bereikt is van die grootsche onderneming welke eenen afstand van bijna honderd Duitsche mijlen tot eene enkele dagreize verkort."

— Te Koppenhagen maakt de cholera nog vele slagtoffers: den 1sten dezer waren er in het geheel 5705 personen door aangetast en 3028 daarvan gestorven. Uit Zweden is officieel berigt ontvangen van het uitbreken der ziekte in Ystad.

— Te Denemarken is den 1sten dezer eene koninklijke proclamatie uitgevaardigd waarbij, overeenkomstig de door den Rijksdag bekrachtigde bepalingen van het te Londen in 1852 gesloten verdrag, Prins *Christiaan* van Glucksburg geroepen wordt om den Deenschen troon te beklimmen in het waarschijnlijke geval dat met den tegenwoordigen Koning de mannelijke linie van het regerend huis uitsterft. Intusschen wordt de genoemde Prins gemagtigd den titel te voeren van Prins van Denemarken.

— Brieven van de grenzen van Polen van den 20sten Julij, doen opmerken, dat in het geval zelfs dat de tijding van de aanstaande komst van den Keizer van Rusland te Warschau, gegeven door de *Presse* van Weenen, zich niet zou bevestigen, het zeer waarschijnlijk is, dat Z. M. Petersburg verlaten heeft, om met den generaal *Giulay*, de groote inspectiereis te ondernemen. Inderdaad verhalen reizigers, van Warschau gekomen, dat de opperbevelhebber der artillerie Z. M. te Kowno en Luvalki te gemoet gegaan is, om hem de artillerie der aldaar verzamelde troepen te laten zien. Men beschouwt het als eene opmerkingswaardige daad, dat Z. M. de Keizer zijne hoofdstad verlaten heeft op het oogenblik, dat men daar over den vrede handelt.

ENGELAND.

LONDEN, den 3den Augustus.

In de zitting van gisteren zeide de minister *Clarendon*, ter beantwoording van gedane interpellatien, dat nog dien dag een courier naar Petersburg vertrekken zou, met instructien voor den Engelschen gezant aldaar, in welke het misnoegen der Engelsche Regering over de bevelen aan den Hospodar van Moldavie, tot weigering van de betaling der schatting aan de Porte, wordt te kennen gegeven en ophelderingen dienaangaande worden gevraagd.

De ochtend- en avondzittingen van het Lagerhuis duurden eergisteren gezamenlijk meer dan dertien uren. Veel werd daarin ook behandeld en afgedaan. Onder de goedgekeurde wetten was die tot het ligten van tienduizend man, tot bescherming der kusten van Engeland, Schotland, de eilanden in het Kanaal en het eiland Man. Uit de mededeelingen des ministers *Graham* bleek dat zich zeer vele vrijwilligers tot dit doel hadden aangemeld. Bijaldien een vreemde inval geschieden mogt, zullen ook de gepensionneerden en de kustwachters tot de dienst opgeroepen en zal door dit een en ander eene magt van tusschen achttien en twintigduizend man verzameld kunnen worden.

Lord *J. Russell* deelde in de zitting van gisteren mede dat voorslagen tot vereffening der Oostersche questie, door de groote Mogendheden eenparig gesteld en van dien aard dat men Ruslands toestemming daarop verwachten kon, den 31 Julij van Weenen naar Petersburg gezonden zijn.

— Gisteren verscheen een Franschman, *Edouard Raynaud* genaamd en ongeveer 35 jaren oud, voor het geregtshof van politie in Bowstreet alhier, als beschuldigd van met anderen zamengespannen te hebben om den Keizer der Franschen te vermoorden. Het blijkt dat hij twee brieven aan den Prins *van Joinville* geschreven heeft, in welke hij diens medewerking tot dit misdadig doel inriep en aanbood naar Frankrijk over te steken en de daad geheel alleen te volbrengen, als de Prins hem 20 ponden sterling geven wilde. Deze heeft kennis daarvan gegeven en de aangeklaagde is in echtenis genomen zoodra hij van Southampton in de hoofdstad kwam. De behandeling der zaak is uitgesteld tot dat de Prins *van Joinville* als getuige zal kunnen optreden.

— Men kent het plan om in deze hoofdstad een gedenkteeken voor dr. *Edward Jenner*, den uitvinder der koepokinenting, op te rigten. Thans is berigt ontvangen, dat de Vereenigde Staten de som van 1600 dollars tot volvoering van dit plan bijdragen.

— Het schip *Nelson*, kapitein *Fraser*, is eergisteren, na 106 dagen reis, van Melbourne te Falmouth gearriveerd en brengt, behalve een vijftigtal passagiers, 25,000 oncen goud over.

— Als eene bijzonderheid wordt gemeld, dat het Amerikaansche schip *Sovereign of the sea*, in plaats van touw een uit katoen vervaardigd want heeft, en katoenen zeilen voert, die slechts de helft der gewone kosten vereischen. Men zegt, dat katoen niet zoo als touw door wrijving slijt en na jaren gebruik dezelfde waarde behoudt.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den Augustus.

Gisteren, is alhier de 25ste verjaardag van prinses *Louisa*, kroonprinses van Zweden, dochter van HH. KK. HH. prins en prinses *Frederik* der Nederlanden, op de gebruikelijke wijze gevierd.

— De *Staats-Courant* van heden bevat het navolgend Kon. Besluit:

WIJ WILLEM III, enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 14den Julij 1853, Kabinet, geheim;

Overwegende dat het noodzakelijk is dat zij, die een academischen graad wenschen te verkrijgen, tot het aanhooren van hooger onderwijs behoorlijk zijn voorbereid;

dat door de opheffing van het examen, ingesteld bij Koninklijk besluit van den 23sten Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 25), zonder dat daarvoor andere bepalingen zijn in de plaats gesteld, de noodige waarborgen ten opzigte van die voorbereiding ontbreken;

dat, in afwachting eener eindregeling der zaken van het hooger onderwijs, hierin reeds dadelijk behoort te worden voorzien;

Den Raad van State gehoord (advies van den 25sten Julij 1853, litt. Z, geheim);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 1sten Augustus 1853, Kabinet, geheim,

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, als volgt:

Art. 1. Na den eersten September 1853 wordt niemand tot het examen in de wiskunde, voorgeschreven bij de artikelen 4, 5 en 6 van het Koninklijk besluit van 9 September 1826, n°. 45, toegelaten, dan op vertoon van het bewijs, dat hij aan eene Latijnsche school of een gymnasium de studien ten einde toe met vrucht volbragt heeft.

Bij ontstentenis van dit bewijs is hij gehouden een voldoend examen af te leggen voor de letterkundige faculteit aan eene der hoogescholen, bijgestaan door den hoogleeraar in de wiskunde.

Art. 2. Dit examen wordt in het openbaar gehouden.

Die afgewezen is wordt niet dan na verloop van een jaar op nieuw tot het examen toegelaten.

Te dien einde wordt door de faculteit onmiddellijk van elke afwijzing kennis gegeven aan de faculteit der andere hoogescholen.

Art. 3. Bovenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op de studenten in de geneeskunde en in de wis- en natuurkunde, die vóór den 1sten October 1851 op de rol der studenten aan eene der hoogescholen of het athenaeum te Amsterdam of te Deventer zijn ingeschreven.

— Men verzekert dat de openbare beraadslagingen der Tweede Kamer, over het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, in het laatst der volgende week, waarschijnlijk vrijdag 12 dezer, aan de orde zal worden gesteld.

— Naar men verneemt is het berigt dat de heer *Borret*, Z. M. commissaris in Noord-Brabant, zijn ontslag uit die betrekking gevraagd en verkregen zou hebben, geheel ongegrond.

— Naar men verneemt heeft H. M. de Koningin-Weduwe Petersburg verlaten en is naar Moskou vertrokken, van waar H. M. zich naar Weimar zal begeven. Ook HH. KK. HH. Prins en Prinses *Hendrik* zullen zich tegen dien tijd derwaarts begeven; zullende HH. KK. HH. dan naar Luxemburg vertrekken, alwaar zij eenigen tijd zullen verblijven.

HH. KK. HH. Pins en Prinses *Frederik*, benevens Prinses *Marie*, bevinden zich nog bij voortduring te Petersburg.

— Uit 's Hertogenbosch wordt gemeld, dat Z. M. benoemd heeft tot HD. jagermeester jhr. *M. Jean de Jonge van Zwijnsbergen*, te Helvoirt.

Nog wordt uit 's Hertogenbosch gemeld dat mgr. *Zwijsen*, aartsbisschop van Utrecht en Vic. Ap. van het bisdom van 's Bosch, bij procuratie, bezit heeft genomen van de St. Janskerk, welke bij decreet van zijne Heiligheid *Pius IX*, tot cathedraal is verheven.

— Den 2den dezer is de heer mr. *J. Cats*, Ez, ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, vice-president van het provinciaal Geregtshof van Friesland, oud lid van de Tweede Kamer en in 1848 lid der dubbele Kamer van de Staten-Generaal, op zestigjarigen leeftijd te Leeuwarden overleden.

— Als een nieuw bewijs van trouw en gehechtheid van honden, kan het volgende strekken: Een persoon, die Dingsdag morgen in eene sloot achter het 's Gravenhaagsche bosch verdronken werd gevonden, had Zaturdag avond de woning verlaten van eenen vriend, die eigenaar van eenen hond was. De verdronkene bragt gewoonlijk het een of ander voor den hond mede. Toen hij het huis van zijnen vriend verliet, werd hij door den hond gevolgd. Des nachts kwam de hond vuil en nat te huis. De oorzaak daarvan was onbekend. Dingsdag in den vroegen morgen begaf de eigenaar zich met nog twee vrienden naar het bosch. Op zekere hoogte verwijderde de hond zich eensklaps. Ongemerkt volgden zij hem en vonden nu den hond aan het water bij het lijk staan. Op die wijze heeft men het lijk gevonden, dat anders zeker nog een geruimen tijd ongemerkt aldaar had kunnen liggen, vermits de sloot zeer afgelegen is.

— In een onzer dagbladen leest men:

„Van eene vriendelijke zijde gewordt ons afschrift van eenen brief, geschreven uit St. Louis in Noord-Amerika van den 22sten Junij door *J. W. Janzen*, van Franeker, zijnde een der geredden van het schip *William and Mary*, dat, zoodals men weet, den 3den Mei ll. bij de Bahama-eilanden gestrand is. Wij ontleenen daaraan het volgende:

„..... Den 24sten Maart zeilden wij uit Liverpool, en hadden onderweg veel te kampen met ziekten, namelijk zenuwzinkingkoortsen, mazelen en later rotkoortsen, doch waarvan ik geen hinder heb gehad. Den 2den Mei passeerden wij met groote vreugde kaap Abakie, daar wij reeds den dood van 15 personen van de 206 passagiers hadden te betreuren, waarvan 11 van de onzen. Velen op ons schip gevoelden zich al in New-Orleans te zijn, maar helaas! welk een ontzettend tooneel leverde het in den avond van den 3den Mei op, toen het schip *William and Mary* met volle zeilen (ofschoon het mij niet onverwacht overkwam, daar ik des namiddags reeds had gesproken, dat wij niet veel water onder de kiel hadden) op de blinde rots de Isaaks liep; de schok, het gekraak en de verwarring waren zoo groot, dat alles omver viel, de matrozen zetten de boot uit en namen de vlugt, terwijl de kapitein het zijne van de meeste waarde bij zich pakte en des morgens vroeg met de op hem wachtende boot vertrok; nu werd de groote oude boot uitgezet, waarmede de overige matrozen en eenige passagiers de vlugt namen; bij deze gelegenheid zijn er 3 en naderhand 1 van het schip verdronken, waaronder een Engelschman, die in zee sprong en zwemmende de boot bereikte, toen zijne hand met eene bijl werd afgekapt en hij oogenblikkelijk verdronk.

Wij hielden de twee pompen nog altijd met groote moeite gaande, daar bijkans allen, op ons 9 na, zaten en lagen te bidden en te kermen. Bidders waren hier geen pompers. Des avonds van den 4den Mei hadden wij twee groote vlotten in gereedheid, waar het volk op stroomde en er zich op vastbond; de nacht viel in en het werd zeer donker; nu scheen het dat alle elementen zich tegen ons verzetteden; een hevig onweder stak op, vergezeld van de zwaarste bliksem en donderslagen, de stortregens vielen en de stormvlagen loeiden met een ontzettend en somber gehuil door de verschrikkelijk krakende ra's en touwen, het water verhief zich al meer en meer in het schip en dreigde ons ieder oogenblik met den dood. De nood scheen op het hoogste te zijn, daar bijkans allen de handen hangen lieten en ook begonnen te kermen en te bidden, eenigen bonden zich arm aan arm aan hunne beminden vast, om zoo den dood in de golven af te wachten; anderen bedronken zich, om dus gemakkelijker te sterven; in dezen hoogen nood waren *Bonnema*, ik en nog twee anderen nog altijd pompende, daar *van der Veer* zich bezig hield met de verlossing van een Engelsch vrouwspersoon, wier man haar met de boot verlaten had; pompen en bidden was ons behoud; want als wij den pomp hadden vaarwel gezegd, dan hadden wij zeker den dood in de golven gevonden. De dag brak aan, zijnde den 5den Mei, dit was voor ons een nimmer te vergeten 's Heeren Hemelvaartsdag; ik klom in den mast om de stengen en ra's te kappen, om het schip het slingeren wat te beletten; nu ontwaarde ik een schoener op ons aansturende. O! welk een vreugdevol oogenblik, om 10 uur had het schip ons bereikt, nu werden wij afgehaald en naar het eiland Groot-Bahama gebragt, alwaar wij des avonds aan land traden......"

Memorie van Beantwoording der Regering, nopens het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene Kerkgenootschappen.

Deze thans bekend gewordene memorie vangt aan met de volgende algemeene beschouwingen: „Het voorloopig verslag betrekkelijk het onderzoek van het wetsontwerp regelende het toezigt op de kerkgenootschappen is zoo volledig, dat de taak der Regering bij de beantwoording van hetzelve daardoor zeer wordt verligt. Indien toch van de eene zijde de bezwaren, welke tegen het ontwerp zijn in het midden gebragt, duidelijk en krachtig zijn uiteengezet, met niet minder klem en goede redenen zijn zij van eene andere zijde wederlegd; zoodat de Regering inderdaad niet dan in herhaling van hetgeen door vele leden is betoogd, zoude vervallen, indien zij stuksgewijze de gemaakte opmerkingen ging wederleggen.

Maar zoo zij zich hiervan door het verslag zelf ontslagen rekent, acht zij zich daartegen verpligt aan te wijzen het standpunt waarvan zij is uitgegaan, — het oogmerk dat zij heeft getracht te bereiken, — en de opmerkingen, welke zij heeft gemeend zich ten nutte te moeten maken.

De Regering is van oordeel dat eene onbeperkte vrijheid evenmin voor kerkgenootschappen kan bestaan, als zij voor individu's bestaat. In de maatschappij moet een ieder zoo veel van zijne vrijheid opofferen, als, tot behoud van rust en orde, de voorwaarde waaronder alleen de maatschappij bestaan kan, wordt gevorderd; maar eene vrijheidlievende regering mag ook geen grootere opoffering eischen, dan tot behoud van rust en orde noodig is.

Ten opzigte nu van de vrijheid welke aan kerkgenootschappen kan worden verleend, moet vooral in aanmerking komen de toestand der maatschappij waarin zij gevestigd zijn.

Grooter moeten de voorzorgen zijn in eenen Staat waar veelsoortige kerkgenootschappen zijn, dan daar waar dit het geval niet is; even als in eene groote stad, waar onderscheidene populatien zich vermengen en een aantal vreemdelingen zich dagelijks afwisselt, grootere voorzorgen van politie worden gevorderd dan in een klein dorp, waar zich zelden een vreemdeling vertoont en niemand onbekend kan blijven.

De Regering is van oordeel, dat zij, zonder in het minst te treden in het inwendig bestuur der kerkgenootschappen, regt heeft om voorziening te vragen, wanneer door de ontwikkeling hunner inrigting en van hunnen openbaren werkkring, botsing met andere kerkgenootschappen waarschijnlijk is en de rust der maatschappij in gevaar zoude kunnen worden gebragt. Zij heeft daarom voorgesteld eene wet van toezigt, of, zoo als sommige leden der Kamer het op pag. 12 en 21 van het Verslag uitdrukken, eene wet van politie op het terrein waar de Staat en het kerkgenootschap elkander ontmoeten.

Is zoodanige wet, daargelaten nu nog voor een oogenblik het onderzoek van het ontwerp, overeenkomstig of strijdig met de Grondwet?

Bij de beantwoording dezer vraag is ter sprake gebragt het verband tusschen art. 164 en 165 der Grondwet. De Regering gelooft dat dit onderzoek wel op zijde kan worden gesteld; daar, hoe men daarover moge denken, de Grondwet, in elke bepaling op het stuk van de godsdienst, het regt van den Staat erkent om de maatschappij door wettelijke voorschriften te beschermen.

Art. 164 der Grondwet geeft vrijheid van belijdenis van godsdienstige meeningen, doch niet anders dan behoudens bescherming der maatschappij en van hare leden tegen de overtreding der strafwet.

Maar die strafwet is niet onveranderbaar. Wie maakt die strafwetten? Immers de wetgevende magt. Wat doet de strafwet? Zij gebiedt en verbiedt, en bedreigt straf, wanneer men nalaat wat zij gebiedt of doet wat zij verbiedt. De strafwet bepaalt, wat in het belang der maatschappij verpligtend of ongeoorloofd is.

Het is eene dwaling te stellen, dat de strafwet alleen ziet op de omstandigheden en de gevallen waarin de maatschappij of hare leden inderdaad beleedigd zijn en slechts de beleediging straft. Neen, de strafwet houdt ook voorzorgen in; zij bevat ook bepalingen waardoor beleediging wordt voorkomen, en waarvan niet straffeloos mag worden afgeweken. Wel straft zij de niet-nakoming dezer behoedende bepalingen ligter dan de dadelijke krenking van de maatschappij of van hare leden; maar zij zelve is echter onontbeerlijk tot bescherming der maatschappij en van hare leden. Men heeft slechts de strafwetten open te slaan om zich hiervan te overtuigen; de meeste politie-bepalingen zijn zelfs van dezen aard.

En als men derhalve in de Grondwet leest, dat een ieder zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid belijdt, behoudens de bescherming der maatschappij en van hare leden tegen de overtreding der strafwet, dan ligt daarin opgesloten, dat die vrije belijdenis plaats heeft, niet dan behoudens die voorzorgende bepalingen, welke de wetgevende magt, na rijp beraad, oordeelt dat in het belang der maatschappij niet straffeloos mogen verwaarloosd worden.

Art. 167 der Grondwet laat alle openbare godsdienstoefening toe binnen gebouwen en besloten plaatsen, *behoudens de noodige maatregelen tot verzekering van de openbare orde en rust.*

Hier kan men zelfs niet anders dan behoedende maatregelen op het oog hebben gehad; en zoo het nu raadzaam is tegen de overtreding dier behoedende maatregelen straf te bedreigen, wie anders dan de wetgevende magt kan die straffen vaststellen?

Maar in dit artikel is nog veel meer; er ligt in behoefte aan eene wet

welke straft wat het niet wil toegelaten hebben, dat is, openbare godsdienstoefening buiten de plaatsen waar die hier is toegelaten. Wat toch zal het beteekenen bepaalde plaatsen aan te wijzen, als men ook straffeloos buiten die plaatsen hetzelfde mag verrigten.

Art. 169 wil dat de Koning wake, [dat alle kerkgenootschappen zich houden binnnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

Hier is geene rede van het misdrijf dat in of bij gelegenheid der godsdienstoefening tegen de maatschappij of hare leden kan worden gepleegd, maar hier wordt verondersteld dat er wetten zijn, welke het *kerkgenootschap* als zoodanig niet mag te buiten gaan.

En nu is het opmerkelijk, dat zij, die geene nieuwe wet willen om botsingen voor te komen en orde en rust te bevorderen, tevens alle kracht ontzeggen aan de wetten welke tot heden zijn ingeroepen en daardoor noodwendig het geheele voorschrift doelloos en zonder beteekenis maken.

Genoeg zoo de Regering vertrouwt, om aan te toonen dat ofschoon art. 170 geen voorzorg heeft gewild ten opzigte van de briefwisseling met de hoofden der kerkgenootschappen; noch bij de afkondiging van kerkelijke voorschriften, daarentegen omtrent andere onderwerpen de wetgever ook door behoedende maatregelen, onder bedreiging van straf, de maatschappij in bescherming kan nemen tegen bandelooze vrijheid, welke tot botsing en onrust zoude leiden. De Regering kan toch de meening niet beamen op pag. 3 van het verslag uitgedrukt, dat uit het regt om, zonder voorafgaand placet, kerkelijke voorschriften ook betrekkelijk eene nieuwe regeling van het kerkgenootschap af te kondigen, zoude volgen, dat het gezag de tenuitvoerlegging daarvan altijd en in elk geval zoude moeten gedoogen, even als of het toegekend regt van vrije afkondiging zoude medebrengen, dat al wat in de afkondiging vervat is, wettig en verbindend zoude zijn.

Ging dit op, dan was de suprematie van de kerk boven den Staat gevestigd. Neen wanneer de uitvoering van zulke voorschriften, hoe vrijelijk ook afgekondigd, tot gevaarlijke botsing aanleiding zoude kunnen geven, dan kan de wetgever ook met behoedende maatregelen tusschen beide treden: *ne res publica detrimenti capiat*.

Van dit standpunt nu, gevestigd op al de aangehaalde artikelen der Grondwet, is de Regering uitgegaan bij het ontwerp, dat zij heeft aangeboden.

Het doel daarbij is niet geweest, al wat met kerken en kerkelijke zaken in verband staat te regelen, of hetgeen daaromtrent bestaat onvoorzigtig omver werpen, bepaaldelijk niet al, wat op pag. 13 van het Verslag is opgesomd, te wijzigen, of op nieuwe grondslagen te vestigen. Het ligt niet in de bedoeling der Regering alles af te breken en op nieuw op te trekken, maar wel, met het oog op de verpligtingen haar bij de Grondwet opgelegd, de verbetering aan te brengen, waaraan de ondervinding geleerd heeft dat behoefte bestaat.

Het doel bij deze voordragt is geweest, zeker niet het bevorderen en levendig houden van spanning, maar wel bevrediging en geruststelling, door aan te toonen, dat zoo min voor kerkgenootschappen als voor individuen eene volstrekte vrijheid bestaat, vermits eene volstrekte vrijheid noodwendig leidt tot krenking van de regten van anderen, en de regering vertrouwt, dat dit doel zal zijn bereikt, wanneer het na de aanneming dezer wet zal blijken, dat niemand in de uitoefening van zijne godsdienst is belemmerd, maar integendeel ieder in eene billijke vrijheid is bevestigd.

Het doel is geweest de bepalingen der wet van 18 germinal jaar X, voor zoover zij algemeen of in zeker opzigt of op bepaalde plaatsen kracht van wet heeft, op eene wettige wijze in te trekken.

Het doel eindelijk is geweest, aan te toonen, dat kerkregeling haren eigenaardigen kring heeft en geen inbreuk mag maken op de bescherming der wet aan elk verzekerd, en door voorzigtige beperkingen op het terrein, waar de kerkelijke inrigtingen elkander of het staatsgezag ontmoeten, botsing voor te komen en rust en orde te bewaren.

De Regering erkent gaarne dat men bij het ontwerpen en aannemen van zoodanige behoedende bepalingen met omzigtigheid moet te werk gaan; dat hier vooral de wetgever moet in het oog houden dat er ook wetten voor den wetgever zijn en de vrijheid der kerkgenootschappen slechts zóó mag worden beperkt dat hun wezen ongeschonden blijft.

De Regering meende dat zij dit bij haar ontwerp niet uit het oog had verloren, maar zij heeft opgemerkt, dat men soms aan hare woorden een verkeerden zin heeft gehecht, en haar bedoelingen heeft toegeschreven welke bij haar zelfs niet waren opgekomen; en zij heeft daarom niet geaarzeld artt. 1, 6 en 9 zoodanig te verduidelijken en te wijzigen, dat thans deze bezwaren wel zullen zijn uit den weg geruimd.

Zoo ook heeft de Regering in nadere en rijpe overweging genomen *den eed*, welke van de bedienaren van de godsdienst zoude kunnen worden gevorderd. Zij heeft opgemerkt dat men het voorschrift in art. 2 van het ontwerp opgenomen niet anders toepasselijk oordeelde dan op hen welke zich onder eede aan den Pausselijken Stoel verbinden.

Ten gevolge van de bemoeijingen der Regering, is blijkens de stukken bij deze Memorie van Beantwoording gevoegd, in den eed der Roomsche prelaten hier te lande af te leggen eene wijziging gebragt, waardoor uit dien eed nimmer zal kunnen geredeneerd worden als of ten gevolge daarvan de trouw aan den Koning verschuldigd, eenigermate op den achtergrond zou zijn gesteld.

Het blijkt daaruit verder, dat ook de reeds afgelegde eeden in denzelfden geest moeten worden opgevat en nageleefd zullen worden; gelijk zij zelven, die den eed gezworen hebben, bereids in een adres aan den Koning hebben gezegd, plegtig te verklaren, »dat zij geen eed gezworen hebben die, onder »welk opzigt ook, met de getrouwheid aan den Koning of met de gehoor»zaamheid aan de wetten van den Staat verschuldigd, in strijd is."

Dit een en ander in overweging nemende, heeft de Regering het voorschrift van art. 2, ten minste voor alsnog, niet noodzakelijk geacht.

Buiten de wijzigingen in artt. 1, 6 en 9, zijn nog eenige kleine wijzigingen in de overwegingen en in sommige artikelen gebragt, waarover bij de bijzondere artikelen zal worden gehandeld.

Na alzoo het standpunt waarvan de Regering is uitgegaan, het doel hetwelk zij tracht te bereiken, en de wenken die zij zich heeft ten nutte gemaakt, te hebben aangewezen, is reeds veel, van hetgeen bij het Verslag tegen het ontwerp is aangevoerd, wederlegd, en de Regering acht het alzoo nog slechts noodig met een woord te gewagen van de Memorien van Toelichting in het algemeen, waartoe §§ 1, 2 en 3 op het einde, aanleiding geven, om daarna de afzonderlijke artikelen te doorloopen.

De memorien van toelichting worden nergens voorgeschreven. Sommige Ministers zijn van oordeel geweest, dat daaraan eene groote uitbreiding moest worden gegeven, andere dat zij slechts eene korte opheldering van het ontwerp moeten inhouden. De Regering is geheel en al vrij hieromtrent, en hier nu heeft zij het onraadzaam gekeurd, vooruit te loopen op de aanmerkingen die konden worden gemaakt. Dit is trouwens een zoo ruim veld, dat het steeds beter is af te wachten wat men daarop ontmoeten zal, dan zich ontmoetingen te scheppen.

De onderteekening van de memorie van toelichting strekt alleen om de echtheid van het stuk te verzekeren; een vereischte is het niet. Die teekening is hier door den tijdelijken Voorzitter geschied, omdat het stuk niet bepaald van een departement is uitgegaan, maar van den Raad van ministers.

Dit alleen meent de Regering hierbij te moeten opmerken, dat de memorien van toelichting en meer bepaaldelijk die omtrent de grondwetsherziening, zeer zeldzaam later ter interpretatie kunnen worden ingeroepen, vermits zij slaan op het ontwerp zoo als het aanvankelijk is ingezonden en geenszins op de wet zoo als die, ten gevolge van de opmerkingen der Kamer, later is gewijzigd en eindelijk is goedgekeurd.

Bepaaldelijk geldt dit omtrent de herziening van het hoofdstuk van de Godsdienst, na de indiening belangrijk gewijzigd."

— Bij deze memorie is als bijlage gevoegd het schrijven van mgr. *Belgrado*, apostolisch internuntius hier te lande, aan Z. Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken, in dato 30 Julij, ten geleide van het gewijzigd eed-formulier, zoo als het voortaan door den Aartsbisschop en de Bisschoppen in de Nederlanden, vóór hunne wijding en bij hunne investituur, gevolgd zal worden; en in welk formulier nu eene geruststellende zinsnede gevoegd is, overeenkomstig die welke in het eedsformulier der Iersche Bisschoppen wordt aangetroffen, en zulks ter voldoening aan het uitgedrukt verlangen van genoemden Minister in zijne nota van 27 Junij laatstleden. Het schrijven van den Internuntius eindigt in dezer voege: » De ondergeteekende, ten einde eene mogelijke bedenking voor te komen en tevens tot volkomen bereiking van het doel dezer toezending, aarzelt geen oogenblik ten stelligste aan Z. Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken te verklaren, dat de tegenwoordige titularissen der Aartsbisschoppelijke en Bisschoppelijke zetels in het Koningrijk der Nederlanden, hoewel zij vroeger den kanonieken eed volgens het doorgaans aangenomen formulier hebben afgelegd, en waarvan het gevraagd afschrift den 4 Junij laatstleden door den ondergeteekende aan Zijne Exc. is bezorgd, nogtans, zonder eenigen twijfel, evenmin als hunne opvolgers, verzuimen zullen hunne handelingen in te rigten naar den waren inhoud van den kanonieken eed, volgens het gewijzigd en hierbijgaand formulier ingerigt, hetwelk tot vervanging strekt van dat hetwelk den 4 Junij laatstleden door den ondergeteekende aan Zijne Excellentie is toegezonden; zoo als zij de schriftelijke verzekering daarvan bereids aan Z. M. den Koning der Nederlanden moeten gegeven hebben."

— De Commissie van Rapporteurs voor het ontwerp van wet, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, heeft na kennis genomen te hebben van de memorie van beantwoording der Regering hierboven medegedeeld, het besluit genomen, dat te dezer zake geene nieuwe overweging in de afdeelingen gevorderd wordt.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 31 Julij tot en met 6 Aug. 1853. 3 mann. 2 vrouwel. geslacht.

HUWELIJKEN.

Van 31 Julij tot en met 6 Aug. 1853. 4 huwelijken.

STERFGEVALLEN.

Van 31 Julij tot en met 6 Aug. 1853. 4 mann. 3 vrouwel. geslacht.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, den 5. Augustus.

GRANEN enz. Tarwe tot vorige prijzen aan cons. verkocht: 129 ℔ Groninger *f* 310; 128 ℔ b. Poolsche *f* 350; 129 ℔ Rostocker *f* 340; 127/128 ℔ witb. Poolsche *f* 355, 358; 128 ℔ Noorder *f* 340.

ROGGE *f* 2 à 3 hooger bij partij; verkocht in entrepot: 119 ℔ Petersb. *f* 208; 116 ℔ Riga *f* 194; in consumtie: 123 ℔ Odessa *f* 225; 121 ℔ Pruiss. *f* 225.

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT prijshoudend, 120/123 ℔ Holst. *f* 219, 228; tegen Maandag zijn nog in veiling aangeslagen ca. 28 last Odessa Rogge 118/119 ℔, en wegens zeeschade ca. 180 last Odessa-Tarwe 114/120 ℔.

KOOLZAAD hooger betaald, op 9 vaten Olie te leveren: in Sept. e. k. $69^1/_2$ P. vl.

LIJNZAAD prijshoudend: 112, 113 ℔ Taganrok *f* $237^1/_2$.

RAAPOLIE willig: op 6/w. *f* 38; Vlieg. *f* 37; 1 Sept. e. k. *f* $37^7/_8$ à $^3/_4$; 1 Oct. e. k. *f* $38^3/_4$ à $^1/_2$; 1 Nov. e. k. *f* 39 à $38^3/_4$; 1 Dec. e. k. *f* $39^1/_4$ à 39; 1 Mei e. k. *f* $39^3/_8$ à $^1/_4$.

LIJNOLIE *f* $^1/_2$ hooger: op 6/w. *f* 33; Vlieg. *f* 32.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* $38^1/_2$; Vlieg. *f* $37^1/_2$.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 75 à *f* 80. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* $10^1/_2$ à 13.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 5. AUGUSTUS 1853.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	9,50	tot	*f* 10,65.
Het dito dito Rogge Oude	» »	0,00	»	» 10,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» »	0,00	»	» 6,30.
Het dito dito Boekweit Oude	» »	0,00	»	» 0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	»	» 0,00.
Een dito pond Boter				» 0,80.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)		*f* 1,80	tot	*f* 2,90.
Het 1000 Eiken Telhout				» 2,65.
Het 1000 Doof Hout				» 2,00.
De kar Spaanders				» 2,90.
De » Struiken				» 3,00.
De 100 Mutsaard				» 3,00.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (5 *Augustus*) was de fondsnotering: Ned. $2^1/_2$ pCt. $63^3/_8$, $^1/_2$, $^3/_8$; Id. 3 pCt. $76^1/_2$; Id. 4 pCt. $94^7/_8$, 95; O. I. Leening 4 pCt. $94^3/_4$; Handelm. $4^1/_2$ pCt. $126^1/_4$; Maatsch. van Weld. $88^1/_2$; Aand. Ned. Bank 117; Belgie $2^1/_2$ pCt. $52^3/_4$; Spanje Onbep. St. 1 pCt. $22^7/_8$, $^{15}/_{16}$, $^7/_8$; Id. 3 pCt. $47^3/_4$; Id. Binnenl. 3 pCt. $42^3/_8$, $^7/_8$, $^{13}/_{16}$; Comp. Bew. $6^3/_8$, $^7/_{16}$, $^3/_8$; Port. 3 pCt. $38^7/_8$, 39, $38^7/_8$; Id. Uitgest. $16^{11}/_{16}$, $^7/_8$; Rusland Obl. 1798 en 1816 5 pCt. $108^5/_8$; Id. 1828—29 5 pCt. $107^7/_8$; Certif. Id. 5 pCt. 98; Id. $4^1/_2$ pCt. $99^3/_4$, 100; Id. bij *Hope* 4 pCt. $93^1/_4$; Id. bij *Stiegl.* 4 pCt. $92^3/_4$, 93; Inschrijv. 6 pCt. $74^3/_4$; Polen Certif. 4 pCt. $86^3/_8$; Oostenr. Metall. 5 pCt. 82, $82^1/_8$; Id. Nieuwe 1847 $2^1/_2$ pCt. $42^3/_8$; Id. 1851—52 $2^1/_2$ pCt. $42^1/_4$, $^5/_{16}$; Id. Nieuwe 5 pCt. 94 $^7/_8$, $^1/_4$.

Advertentiën.

*** Getrouwd:

D^r. H. WEIFFENBACH
met
J. J. BOUWHUYZEN.

STEENBERGEN, 4 Augustus 1853.

Eenige Kennisgeving.

*** Ter Openbare Teregtzitting der Arrondissements-Regtbank te *Breda* van den dertigsten Augustus 1800 drie en vijftig, des voormiddags ten *tien ure*, zal er, ten verzoeke van Vrouwe FREDERICA WILHELMINA WINCKEL, Echtgenote en ten deze bijgestaan en gemagtigd door den Heere HERBERT VAN DER PUT, particulieren wonende te *Breda*, domicilie gekozen hebbende bij hunnen Procureur C. F. MICHIELSEN, wonende te *Breda*, Wijk A, Numero 9, in den vorm der Wet worden overgegaan tot de Geregtelijke Veiling en Verkooping bij Uitwinning van:

Eene **HUIZINGE, ERF** en **MOESTUIN**, aan den anderen gelegen te *Nieuw-Vosmeer*, Kadastraal bekend Sectie B, Numeris 267, 268, 269, in Executie beslagen ten laste van JOSEPH MAURITS, arbeider, wonende te *Nieuw-Vosmeer*, — en ANNA MAURITS echtgenote van ADRIAAN GEERS, arbeider, mede wonende aldaar, en denzelven ADRIAAN GEERS, welke Goederen bij de Executanten zijn ingezet op *honderd en vijftig guldens*.

MICHIELSEN, *Procureur*.

*** De hier in fashionable kringen reeds zeer gunstig bekende Fontein **EAU DE COLOGNE**, waarvan de lekkere verfrisschende lucht in Engeland sedert de Tentoonstelling algemeen gehuldigd wordt, vindt thans ook in Duitschland zijne vereerders en krijgt langzamerhand en onbemerkt toegang in de hoogere kringen der groote steden en residentiën; zoo hebben wij dezer dagen weder een officieel stuk met enorme zegels, geteekend door den Opperhofmaarschalk VON LÖWENFELS, gelezen, waarbij wordt bekend gemaakt, dat het — *Seiner Hoheit der gnädigst regierende Herzog und Herr, Herr Ernst Herzog zu Sachsen Coburg und Gotha, Landgraf in Thüringen, Markgraf zu Meissen, gefürsteter Graf zu Henneberg* u. s. w. — genadigst behaagd heeft den vervaardiger daarvan tot Hofleverancier te verheffen. Voortaan zal dus zijn fabrikaat de reuk-zenuwen der Vorstelijke familie mogen streelen en verfrisschen; een voorrang, die de fabriekant zeker op prijs zal weten te stellen, daar zulk een besluit hem *alle* neuzen van de Groothertogelijke Hofhouding en vele andere uit Stad en Land, cijnsbaar maakt.

Wij verkoopen deze, bij uitstek lekkere, **EAU DE COLOGNE** in heele en halve fleschjes voor 100 en 50 cents en hebben ze verkrijgbaar gesteld in onderstaande Depôts. — Wij verzoeken op de fontein en de handteekening van *Johann Maria Farina* te willen letten, en daar het étiquet wettelijk gedeponeerd is, durven wij hopen van namaaksels verschoond te blijven.

Amsterdam, Verkoophuis.	Bergen-op-Zoom, C. H. Veraart.
Breda, Wed. Wiercx Folla.	Boxmeer, G. Muller.
» Kannemans van Dashorst.	

RIJNSCHE MOLENSTEENEN.

Onze voorraad van

Rijnsche MOLENSTEENEN,
d^o. Roode PELSTEENEN,
Champagne MOLENSTEENEN
en HALSTEENEN,

bevelen wij Heeren Molenaars bij voortduring beleefdelijk aan.

AMSTERDAM, Julij 1853.

PETERMANN & Co.

OPENBARE VERKOOPING.

Ten overstaan van den Notaris M^r. L. BEENS te *Breda*, zal op *Maandag den* 29. *Augustus* 1853, des voormiddags ten 11 ure, in de Herberg bij M. VAN ALPHEN, tegen over de R. C. Kerk te *Ginneken*, *TER INZET*, en op *Maandag den* 12. *September daaraanvolgende*, mede des voormiddags ten 11 ure, in de Herberg bij A. ADRIAANSEN, aan de *Duivelsbrug* aldaar, *TER EINDELIJKE TOEWIJZING*, in het openbaar worden Geveild:

De, nabij *Breda*, onder de Gemeente *Ginneken*, zeer aangenaam gelegene BUITENPLAATS, **VREDE EN RUST**, bestaande in: eene hechte en moderne, voor Zomer- en Winterverblijf geschikte, HEEREN-HUIZINGE, voorzien van twaalf, zoo Beneden- als Bovenkamers, waaronder eene fraaije Zaal, alle behoorlijk Behangen of Gestukadoord; van ruimen Kelder, grooten Zolder, Vliering en verdere Gemakken, voorts met aangebouwde KEUKEN, ORANJERIE (waarboven eene BILJARD-ZAAL) en KOETSIERSWONING, KOETSHUIS, STALLING, PLEIZIER- en MOESTUIN met WARMOESERIJ, LUSTBOSCH, BOUW- en WEILAND, bij het Kadaster ingedeeld onder Sectie I, Numeris 516, 518, 519, 519, 520 en 521, ter grootte van 6 Bunderen, 10 Roeden en 90 Ellen.

En twee perceelen WEILAND, gelegen tegen over de voorschrevene Buitenplaats, bij het Kadaster bekend onder Sectie I, Numeris 523 en 524, ter grootte van 1 Bunder, 50 Roeden en 80 Ellen.

Alles in gebruik te aanvaarden met 1 November 1853, except het perceel Bouwland N°. 518, als verhuurd tot 11 November 1856.

De Buitenplaats is, mits vooraf belet vragende, iederen *Dingsdag* en *Donderdag* vóór de Verkooping, van des voormiddags 10 tot des namiddags 3 ure, te zien.

Nadere informatiën te verkrijgen ten Kantoren der Notarissen, M^r. L. BEENS voornoemd en M^r. J. F. A. LEESBERG te *'s Hage*. — Brieven *franco*.

AVIS MÉDICAL.

*** Le Docteur SAMUEL LA MERT, membre de l'Université d'Edimbourg, membre honoraire de la Société Médicale de Londres, etc., etc., Auteur de LA PRÉSERVATION PERSONNELLE, et de LA SCIENCE DE LA VIE, a l'honneur d'informer les personnes qui désirent le consulter sur les différents désordres des Organes humains et sur les cas de Débilité nerveuse, de Faiblesse locale et générale que chaque jour il reçoit à sa résidence

37 BEDFORD SQUARE, A LONDRES

Les heures fixées sont de 11 heures du matin à 2 heures de l'après midi. Prix de la consultation 25 francs soit personnelle, soit par correspondance. — Le secret est inviolable et les lettres rendues sur réclamations. — Les médicaments nécessaires sont expédiés avec sécurité, dans toutes les parties du monde.

Toutes les lettres adressées au Docteur LA MERT devront être *affranchies*, et contenir pour obtenir une Consultation 1 Lstr. (un livre sterling), ou un bon de *vingt-cinq francs*; sans cette formalité, les lettres, quoiqu'affranchies, *resteront* sans réponse.

LA PRÉSERVATION PERSONNELLE est illustrée de quarante figures coloriées sur l'anatomie, la physiologie et les maladies des organes humains; prix sous enveloppe 5 francs, franco 5 fr. 50 c.

LA SCIENCE DE LA VIE, secret pour vivre longtemps, avec portrait et planches, prix 4 fr., franco 4 fr. 50 c.

Tous les exemplaires non revêtus de la signature de l'auteur, doivent être considérés comme contrefaçons, et le public est prié de ne leur accorder aucune confiance.

*** AVIS IMPORTANT.**

Des contrefaçons dangereuses de médicaments du Docteur SAMUEL LA MERT étant faites et debitées, il croit devoir déclarer, qu'il n'a point d'agent en Hollande pour les médicaments, et prie instamment les malades de se méfier du trafic indigne de ces spéculateurs qui ne reculent devant rien pour arriver à leur but, et compromettent la santé des Patients. Le Docteur SAMUEL LA MERT expédie directement d'Angleterre les médicaments requis, et déclare faux tout ceux débités sous son nom.

Nota. Ses deux ouvrages se trouvent en vente chez les *HERITIERS DOORMAN*, à *la Haye*; chez *H. T. HENDRIKSEN*, Hoogstraat à *Rotterdam*; chez *D. TORMIJN*, libraire, Leidsche straat, N°. 102 à *Amsterdam* et chez *J. D. DOORMAN*, à *Utrecht*.

ANTWOORD
aan den Heer C. BROERE,

R. C. Priester en Hoogleeraar aan het Seminarie te Warmond,
door **C. BARGER,**
Predikant bij de Herv. Gemeente te Delfshaven,

is uitgegeven te *Rotterdam* bij M. WIJT EN ZONEN en in alle Boekwinkels te bekomen.

Prijs 40 Ct.

*** Bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS, te *Middelburg*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

WET,

regelende de

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE,

MET

AANTEEKENINGEN EN TOELICHTINGEN

TEN GEBRUIKE VAN

DE LEDEN DER REGTERLIJKE MAGT, BURGEMEESTERS EN BELANGHEBBENDEN BIJ ONTEIGENING.

Prijs *f* 1.—

Is er eene wet, waarin Grondbezitters levendig belang moeten stellen, het is die, welke de omstandigheden bepaalt onder welke zij van hun, vaak geliefkoosd, eigendom ten algemeenen nutte afstand moeten doen. Maar, even onmisbaar is daarbij dan ook voor den gebruiker eene zaakkundige en beknopte toelichting. Aan de hand van dezen gids, zal het ook den oningewijde gemakkelijk vallen zijn regt te kennen en des noodig te vrijwaren.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.